

U Skupštinu Užica stigla je inicijativa za raspisivanje referenduma na kom bi se stanovnici ovog grada na jugozapadu Srbije izasnili o izgradnji mini hidroelektrana (MHE). Inicijativu je podnelo udruženje građana "Užička odbrambena liga" koje, uz poruku da MHE uništavaju eko sistem, traži da Užičani odlučuju o tome da li im je potrebna izgradnja novih, ali i šta raditi sa već postojećim mini hidroelektranama.

"Sve bitne odluke za Užice moraju biti donete u lokalnoj srednini, a ne u Beogradu", rekao je Aleksandar Ostojić iz udruženja "Užička odbrambena liga".

Na području Užica planirana je izgradnja 18 mini hidroelektrana, uglavnom na reci Đetinji i njenim pritokama. Dve već rade, a dve su nedavno izgubile građevinsku dozvolu jer nisu bile izgrađene u zakonskom roku.

"Kontrola nad dozvolama i gradnjom mini hidroelektrana je skoro nikakva kao i korišćenje vode bez poštovanja biološkog minimuma. U praksi vidimo da se rečice i potoci zacevljuju u mnogo većoj dužini i koriste pristupni putevi koji uništavaju eko sistem mini rečica. Nismo tako bogati vodom kako se to nekada učilo u školi, već naprotiv. Zbog toga tražimo da se građani Užica izjasne da li nam je potrebna dalja izgradnja mini elektrana, i šta uraditi sa ovim elektranama koje već rade", kaže Ostojić.

Potvrđujući da je inicijativa za raspisivanje referenduma stigla u Skupštinu Grada Užice, njen predsednik Branislav Mitrović kaže za Radio Slobodna Evropa (RSE) da će odbornici o njoj razgovarati u narednom periodu.

"Referendum je skup proces, a sa druge strane, mi u gradskoj vlasti smatramo da stručni ljudi moraju dati jasniji i konkretniji stav. Takođe moramo znati da je do pre desetak godina iz tela Evropske unije krenula priča o obnovljivim izvorima energije, a sada se potpuno drugačije govori o mini hidroelektranama. I ja sam za to da ih ne treba graditi tamo gde nanose veliku štetu eko sistemima, i da moramo štititi životnu sredinu. Ne dolazi u obzir izgradnja u zaštićenim područjima, ali postoje i područja i vodotokovi na kojima izgradnja mini elektrana ne nanosi nikakvu štetu. To moraju proceniti stručnjaci. Svakako ostaje da razgovaramo o inicijativi za raspisivanje referenduma", navodi Mitrović.

Stručnjaci koji su učestvovali na tribini u organizaciji Unije studenata u Užicu i pokreta "Odbranimo reke zapadne Srbije" u Užicu ukazuju na štetu koju rad MHE proizvodi po životnu sredinu, kao i na njihovu energetska neopravdanost. Dekan Šumarskog fakulteta u Beogradu Ratko Ristić postavlja pitanje zašto se forsira koncept koji daje malo energije.

"Male hidroelektrane kako im i ime kaže proizvode jako malo energije i ako bismo ih napravili 856 prema onom nikad zvanično usvojenom katastru iz 1987. godine, ne bismo imali više od 2 do 3,5 procenata potrebne energije na godišnjem nivou. Ali bi to značilo da smo upropastili gotovo sve brdsko-planinske vodotokove, da smo ubacili u cevi preko 2.200

kilometara vodotokova, da smo uništili živi svet ekosistema tih područja”, rekao je Ristić. Prema zakonu, da bi referendum bio raspisan, potrebno je deset posto potpisa građana Užica. Da bi referendum uspeo na njega mora da izađe više od 50 posto građana.

Ukoliko bi inicijativa za raspisivanjem bila usvojena, a građani glasali protiv, svako dalje izdavanje dozvola za izgradnju MHE bilo bi kršenje zakona, ukazuje na to predsednik Upravnog odbora “Užičke odbrambene lige”, advokat Mihailo Krstić.

“Potrebno je da Skupština grada donese odluku o raspisivanju referenduma. Ukoliko donesu drugačiju odluku, to će govoriti o ljudima koji sede tamo da baš i nemaju najkvalitetniji odnos prema ovom problemu. Po donošenju odluke o referendumu, on se raspisuje u kratkom roku od 15 do 90 dana po sada važećem Zakonu o referendumu i narodnoj inicijativi. Ukoliko se građani Užica izjasne da nisu za dalju gradnju MHE, problem ćemo na ovaj način trajno rešiti, a ne kao do sada, od slučaja do slučaja” navodi Krstić.

Protesti meštana

Izgradnja mini hidroelektrane u selu Bioska iznad Užica, na Ročanjskom potoku, nedavno je odustavljena jer je investitoru istekla građevinska dozvola, ali i zbog protesta koje su organizovali meštani.

“Ljudima poručujem da se slobodno bune i da se obrate lokalnim skupštinama da se tamo raspravlja o malim hidroelektranama. Ako to neko ignoriše, izađite na barikade, ne dajte svoje reke jer na njih imate pravo. O tome šta misli rekla je i struka i motika, i svi su se izjasnili protiv, jedino država koja treba da sprovodi zakone ćuti. Ustav i svi zakoni su na našoj strani. Pustite samo da naše reke slobodno teku i biće sve u redu”, poručio je u Užicu Aleksandar Jovanović iz pokreta “Odbranimo reke Stare planine”.

Užice je jedan u nizu gradova i regija u Srbiji čiji se stanovnici protive izgradnji mini hidroelektrana. Najveći otpor pružili su meštani staroplaninskog sela Topli Do, gde je nakon protesta i blokada, investitor odustao od izgradnje.

“Svima je jasno da ovo mora da se spreči. I institucije u Srbiji poput Srpske akademije nauka, Inženjerske komore, nekoliko dekana prirodnjačkih fakulteta, kao i strane, uglavnom evropske institucije, poput Evropske komisije, pa i Evropske banke za obnovu i razvoj koja je započela ove projekte, svi oni zajedno, rekli su da su ovi projekti pogubni za prirodu i ljude koji žive pored svojih reka”, rekao je Jovanović.

Za sledeću godinu planirano je preispitivanje Prostornog plana grada Užica, koji za sada daje legitimitet dozvolama za izgradnju svih 18 mini hidroelektrana u tom gradu. Nekadašnji direktor užičke Direkcije za izgradnju Ivan Petronićević navodi da bi takva odluka mogla biti promenjena referendumom.

Srbija: Užičani traže referendum o mini hidroelektranama

Izvor: slobodnaevropa.org